

10.3.2026

Dnro 244/03.04.04.04.10/2025

Asia Kunnallisasiaa koskeva valitus

Valittajat Kuntokeskus Sisu Oy
Kuntoparkki Oy
Kuntokeskus Femifit
Raahen Kuntoklubi Oy
Kuntokeskus Raahe Oy

Päätös, josta valitetaan

Raahen rakennetun ympäristön lautakunta 22.1.2025 § 5

Rakennetun ympäristön lautakunta on päätöksellään 9.10.2024 (§ 149) hyväksynyt Raahen mallin nuorisopassin esityksen mukaisesti. Hinnoittelumalliksi on hyväksytty 30 euroa / 3 kuukautta. Tuote on päätetty lisätä liikuntapaikkahinnastoon nimikilpailun jälkeen. Päätöksen esittelytekstissä on todettu, että passi oikeuttaa Kuntokeidas Vesipekan allastilojen ja kuntosalin sekä Urheilutalo Raahelan kuntosalin käyttöön ilman aikarajoitusta. Lisäksi nuorisopassilla saisi käydä pelaamassa maksutta sulkapalloa Kuntokeidas Vesipekassa arkisin kello 14.00–17.00. Passiin sisältyy avantouintipaikan maksuton käyttömahdollisuus. Sulkapalloon tulee varata vuoro erikseen. Tuote ladataan Vesipekan rannekeille. Raahen mallin nuorisopassi on tarkoitettu 13–19-vuotiaille raahelaisille nuorille.

Kaupunginhallituksen pyydettyä valmistelemaan asia uudelleen rakennetun ympäristön lautakunta on 11.12.2024 päättänyt (§ 183) olla muuttamatta päätöstään 9.10.2024 (§ 149) muilta kuin hinnoittelun osalta. Hinnoitteluksi on hyväksytty 45 euroa / 3 kuukautta. Tuote on päätetty lisätä liikuntapaikkahinnastoon. Nuorisopassin vaikutuksia on päätetty tarkastella liikuntapaikkahinnaston päivityksen yhteydessä syksyllä 2025.

Kuntokeskus Sisu Oy, Kuntoparkki Oy, Kuntokeskus Femifit, Raahen Kuntoklubi Oy ja Kuntokeskus Raahe Oy ovat oikaisuvaatimuksessaan vaatineet, että nuorisopassin ikärajaksi päätetään 13–16-vuotta. Rakennetun ympäristön lautakunta on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt oikaisuvaatimuksen.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Rakennetun ympäristön lautakunnan päätös on kumottava.

Paikallisia yrittäjiä ei ole kuultu riittävästi nuorisopassia koskevassa asiassa. Liikuntalain 5 §:n mukaan kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevissa päätöksissä. Asiassa ei ole myöskään tehty hallintosäännön mukaista yritysvaikutusten arviointia. Päätös on tehty virheellisessä järjestyksessä.

Lautakunta on ylittänyt toimivaltansa, kun se ei ole kaupunginhallituksen pyytämällä tavalla valmistellut asiaa uudelleen.

Päätös hinnoitella kaupungin kuntosalien käyttöoikeus huomattavasti markkinahintoja edullisemmaksi on lainvastainen, koska se loukkaa markkinoiden kilpailuneutraaliteettiperiaatetta ja on myös vastoin kuntalain 128 §:ää. Lisäksi nuorisopassin myöntäminen on vastoin kilpailulain 4 a lukua, jonka tavoitteena on kilpailun tasapuolisuuden turvaaminen julkisen ja yksityisen elinkeinotoiminnan välillä.

Asian käsittely ja selvittäminen

Rakennetun ympäristön lautakunta on vaatinut valituksen hylkäämistä.

Valittajat eivät ole varatusta tilaisuudesta huolimatta antaneet vastaselitystä.

Merkitään

Hallinto-oikeus on 11.4.2025 antamallaan välipäätöksellä hylännyt täytäntöönpanon kieltämistä koskevan vaatimuksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Kuntalain 128 §:n mukaan kunnan toimiessa 127 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa kilpailutilanteessa markkinoilla sen on hinnoiteltava toimintansa markkinaperusteisesti.

Liikuntalain 5 §:n 1 momentin mukaan yleisten edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla on kuntien tehtävä. Momentin 1 kohdan mukaan kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen.

Pykälän 3 momentin mukaan kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevissa keskeisissä päätöksissä osana kuntalain 22 §:ssä säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista.

Pykälän 4 momentin mukaan kunnan hoitaessa 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä kunta ei toimi kilpailutilanteessa markkinoilla, ellei niitä toteuteta liiketoiminnallisin tavoittein ja perustein.

Asiassa saatu selvitys ja hallinto-oikeuden johtopäätökset

Rakennetun ympäristön lautakunnan nuorisopassia koskevista pöytäkirjoista ilmenee, että kaupunginhallituksen liikkumisohjelmassa yhdeksi toimenpiteeksi on nostettu raahelaisille nuorille suunnattu Raahen mallin nuorisopassi. Nuorisopassin tavoitteena on aktivoida raahelaisia nuoria liikkumaan omaehtoisesti matalilla kustannuksilla. Nuorisopassia on valmisteltu kesästä 2024 lähtien yhteistyössä nuorisopalveluiden ja koulutoimen kanssa. Nuorisopassin sisällöstä on osallistettu paikallisia nuoria sähköisellä kyselyllä, johon on saatu vastauksia 159 kappaletta.

Valittajat ovat katsoneet, että paikallisia yrittäjiä ei ole kuultu riittävästi nuorisopassia koskevassa asiassa, ja viitanneet tältä osin liikuntalain 5 §:n 3 momenttiin. Säännöksen mukaan kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevissa keskeisissä päätöksissä. Säännöksessä on viitattu edelleen kuntalain 22 §:ään, jossa on säädetty kunnan velvollisuudesta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Liikuntalain edellä mainittu säännös koskee kunnan asukkaiden kuulemista. Säännöksessä ei sen sijaan ole edellytetty valituksessa tarkoitettulla tavalla erityisesti paikallisten yrittäjien kuulemista. Kunnalla on muutoinkin sille kuuluvan harkintavaltansa nojalla oikeus päättää, millä tavalla ja missä laajuudessa se varaa asukkaille tilaisuuden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämiselle. Näin ollen ja edellä paikallisille nuorille sähköisestä kyselystä todettu huomioon ottaen nuorisopassia koskevassa päätöksentekomenettelyssä ei ole menetelty liikuntalain 5 §:n 3 momentin ja kuntalain 22 §:n vastaisesti.

Valittajat ovat lisäksi viitanneet siihen, että asiassa ei ole tehty kaupungin hallintosäännön edellyttämää yritysvaikutusten arviointia. Hallinto-oikeus toteaa, että lautakunnan lausuntoon on liitetty liikuntapalvelupäällikön täyttämä yritysvaikutusten arviointia koskeva lomake, jossa on muun ohella todettu päätöksen kohdistuvan kuntosaliryttäjiin ja arvioitu suppeasti sitä, vaikuttaako päätös yritysten toimintaedellytyksiin ja kohdellaanko yrityksiä tasapuolisesti. Edellä todettu huomioon ottaen rakennetun ympäristön lautakunnan päätöksiä 11.12.2024 ja 22.1.2025 ei ole syytä kumota valittajien esittämällä yritysvaikutusten arviointia koskevilla perusteilla.

Valittajat ovat myös katsoneet rakennetun ympäristön lautakunnan ylittäneen toimivaltansa sillä perusteella, että se ei ole valmistellut asiaa uudelleen kaupunginhallituksen pyydettyä sitä. Asiakirjoista ilmenee, että kunnanhallitus ei ole käyttänyt rakennetun ympäristön lautakunnan päätöksiin otto-oikeuttaan. Näin ollen kaupunginhallituksen sanotulla pyynnöllä ei ole

sellaista oikeudellista merkitystä, että rakennetun ympäristön lautakunnan voitaisiin tämän vuoksi katsoa ylittäneen toimivaltansa, kun se ei ole valmistellut asiaa uudelleen.

Valittajat ovat edelleen todenneet valituksenalaisen päätöksen rikkovan kilpailuneutraliteettiperiaatetta ja olevan myös kuntalain 128 §:n vastainen. Hallinto-oikeus toteaa, että liikuntalain 5 §:n 1 momentin kohdan mukaan kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen. Pykälän 4 momentin mukaan kunnan hoitaessa edellä mainittuja tehtäviä kunta ei toimi kilpailutilanteessa markkinoilla, ellei niitä toteuteta liiketoiminnallisilla tavoitteilla ja perusteilla. Säännöstä koskevan hallituksen esityksen (HE 190/2014 vp) yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu muun ohella, että säännöksen tarkoituksena on turvata yhtäältä liikuntapalvelujen luonne peruspalvelujen luonteisena palveluna ja toisaalta se, että palvelut olisivat yhdenvertaisesti kaikkien kuntalaisten saavutettavissa varallisuuden sitä estämättä. Edellä lausuttu huomioon ottaen ja kun valittajat eivät ole edes väittäneet, että kunta toteuttaisi tehtäviään liiketoiminnallisilla tavoitteilla ja perusteilla, rakennetun ympäristön lautakunnan päätösten 11.12.2024 ja 22.1.2025 ei voida katsoa olevan valittajien esittämällä perusteilla lainvastaisia.

Rakennetun ympäristön lautakunnan päätöksiä 11.12.2024 § 183 ja 22.1.2025 § 5 ei ole kumottava muidenkaan valituksessa esitettyjen perusteiden johdosta.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kuntalaki 135 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Selostus valitusluvan myöntämisen edellytyksistä ja hakumenettelystä on liitteenä (Kunnallisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Anna-Kaisa Marski, Riitta Arjas ja Henri Matinolli.

Esittelevä jäsen

Henri Matinolli

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös Kuntokeskus Sisu Oy, sähköpostitse

Hallintolain 56 §:n 2 momentin mukaan Kuntokeskus Sisu Oy:n on ilmoitettava tiedoksisaannista valitukseen yhtyneille. Jos yhtiö tämän laiminlyö, yhtiö on mainitun lain 68 §:n mukaan velvollinen korvaamaan laiminlyönnistä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun ja muihin olosuhteisiin katsoen harkitaan kohtuulliseksi.

Oikeudenkäyntimaksu
310 euroa, josta valittajat vastaavat yhteisvastuullisesti

Jäljennös maksutta Raahen rakennetun ympäristön lautakunta, sähköpostitse

Päätöksestä on viipymättä julkaistava ilmoitus kuntalain 142 §:ssä säädetyllä tavalla, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Oikeudenkäyntimaksun peruste

Tuomioistuinmaksulaki
Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1020/2024)

Ohje oikeudenkäyntimaksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiselle

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä päätöksen esittelijältä kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimus toimitetaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Osoite: PL 189 (Torikatu 34-40), 90101 OULU

Puhelin: 029 56 42800 **Telekopio:** 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusosoitus

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisperusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valitusluvan myöntämisen perusteet ovat:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Jos päätöksestä valitetaan kunnan jäsenelle taikka kuntayhtymän jäsenkunnalle tai sen jäsenelle kuuluvan valitusoikeuden nojalla, valitusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin ilmoitus päätöksestä on julkaistu kuntalain 142 §:n mukaisesti yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Jos päätös on annettu asianosaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettamisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettamisestä, jollei muuta näytetä. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa (saantitodistus, haastetiedoksianto) vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sähköisesti todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä palvelimelta tai asiointipalvelusta. Käytettäessä sijaistiedoksiantoa asiakirja katsotaan kuitenkin saadun tiedoksi kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Kirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituksen sisältö

Valituksessa, joka sisältää myös valituslupahakemuksen, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja muu mahdollinen osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite)
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:ssä tarkoitettu peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valittaja katsoo, että valitusluvan myöntämiseen on edellä tarkoitettu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa valituksessa yhdyshenkilöksi. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, yhdyshenkilönä toimii valituksessa ensimmäiseksi mainittu valittaja. Yhdyshenkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää, jos:

- päämies on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa;
- asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa hallintomenettelyssä tai tuomioistuimessa;
- valtuutettu asiamies on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen

Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**.

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiehen välityksellä. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, lähetin välityksellä, telekopiona, sähköpostina tai sähköisen asiointipalvelun kautta. Valitus on toimitettava niin ajoissa, että se on perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä korkeimman hallinto-oikeuden virka-ajan päättymiseen (kello 16.15) mennessä. Valituksen toimittamisesta telekopiona, sähköpostina tai sähköisen asiointipalvelun kautta säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Postiosoite:
PL 180
00131 HELSINKI

Käyntiosoite:
Fabianinkatu 15
00130 HELSINKI

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Faksi: 029 56 40382
Puhelinnumero: 029 56 40200

Asiakaspalvelun aukioloajat maanantaista perjantaihin 8.00 - 16.15.

Muutoksenhakuasian käsittelystä perittävät maksut

Hallinto-oikeuden päätöstä koskevan muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu. Maksuvelvollinen on asian vireillepanija tai hänen sijaansa tullut. Jos yhtä useampi asianosainen saattaa asian käsiteltäväksi samalla kirjelmällä, heiltä peritään vain yksi maksu. Jos tuomioistuin erottaa eri asianosaisia koskevat asiat erikseen käsiteltäviksi, peritään kustakin näin erotetusta asiasta asianosaiselta maksu erikseen. Jos saman maksun suorittamisesta on vastuussa kaksi tai useampia maksuvelvollisia, he vastaavat siitä yhteisvastuullisesti. Yhden asianosaisen maksuvapautus ei vähennä muiden asianosaisten maksuvelvollisuutta.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista. Lain mukaista maksua ei peritä:

- yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa;
- lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita;
- yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa;
- maatalousyrittäjien lomituspäätöslain (1231/1996) mukaisissa asioissa eikä maaseutuelinkeinotukea koskevissa asioissa, joissa on kyse luottojen maksuhelpotuksesta, vapaaehtoisesta velkajärjestelystä tai valtion takautumisvaatimuksesta luopumisesta;
- oikeusapulaissa (257/2002) tarkoitetun oikeusavun myöntämistä koskevissa asioissa eikä oikeudenkäyntiavustajalle maksettavaa palkkiota ja kulukorvausta koskevissa asioissa, ellei kyse ole muutoksenhausta palkkiota tai kulukorvausta koskevassa asiassa;
- tartuntatautilain (1227/2016), päihdehuoltolain (41/1986) eikä mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa;
- yleisiä vaaleja, kirkollisia vaaleja eikä saamelaiskäräjien vaaleja koskevissa asioissa;
- asioissa, joiden käsittely tuomioistuimessa on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste. Lain mukaista maksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta.

Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)

Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1020/2024)